

Og jeg vil tilføje: Parlamentarismen er ikke heller længere saa simpel og usammensat, som den stod for os i 1872, da Kravet om Parlamentarismens Gennemførelse rejstes af det forenede Venstre. Den Gang var det muligt at udtrykke det parlamentariske Krav i et Par enkelte Hovedsætninger. Efter at Parlamentarismen imidlertid senere er kommen til Anvendelse i Fastlandsstaterne, hvor de lovgivende Forsamlinger som oftest ere sammensatte af lutter Mindretalspartier, akkurat paa samme Maade, som det nu er Tilfældet i det danske Folketing — og i Landstinget med da for Resten —, forekommer det mig, at Parlamentarisme er bleven et meget mere elastisk og ubestemmeligt Begreb, end det før har været. Katekismen omfatter nu i Virkeligheden en Række Kapitler og Paragraffer med Anmærkninger og Undtagelser. Det er ikke let i dette Øjeblik udtømmende at definere, hvor meget eller hvor lidt der forstaaes ved en parlamentarisk Regeringsform. Og det er i saa Henseende karakteristisk, at der mellem de Partier, som have anerkendt Parlamentarismen, efter Ministeriet Holsteins Dannelse er ført en Diskussion om, hvorvidt vi i Øjeblikket have Parlamentarisme eller ikke. Naar der saaledes mellem de Partier, der paa Forhaand have stillet sig paa parlamentarisk Grundvold, for Alvor kan føres en Diskussion om, hvorvidt vi i et givet Øjeblik her i Danmark have Parlamentarisme eller ikke, synes jeg, det giver mig Lov til at sige: Det er ikke let paa Forhaand at faa en fast og anerkendt Definition af, hvor meget eller hvor lidt der skal forstaaes ved parlamentarisk Regeringsform. Derfor synes jeg heller ikke, man kan finde det mærkeligt, at jeg siger, at naar Spørgsmaalet stilles saaledes i al Almindelighed, at det skal besvares med Ja eller Nej, om vi have anerkendt den parlamentariske Regeringsform, maa vi have Lov til først at spørge: Gives der en klar og udtømmende Definition, som alle de andre Partier ere enige om, af, hvor meget eller hvor lidt der forstaaes ved Parlamentarisme? Først naar en saadan Definition foreligger, vil der kunne svares Ja eller Nej.

Men selv om vi nu ikke mene at kunne svare saaledes, som de Herrer gerne ville have os til at svare, kan der nok fra vor Side siges noget om vor Stilling til den parlamentariske Regeringsform, og det er det, jeg skal slutte med at sige. Vor Gruppes Syn paa Parlamentarismen i 1909 er

dette, at vi have fundet det rigtigt, at Kronen her i Danmark efter alle de Erfaringer, der forud vare gjorte i vort politiske Liv, i Aaret 1901 slog ind paa den Vej, der bragte os det Systemskifte, som vi siden have levet under. Der var før 1901 formentlig gjort den sikre Erfaring her i Danmark, at der ikke i Længden kunde regeres forsvarligt imod et stærkt og enigt Folketingsflertals Villie, og det var da naturligt, at Kronen efter den Erfaring, som var gjort, prøvede, om der kunde regeres bedre og forsvarligere, naar Regeringen støttede sig til et saadant Flertal. Det er det Forsøg, der er gjort i de sidste 8 Aar, og det er de Erfaringer, som ere gjorte i den samme Tid, der skulde danne Grundlaget for en endelig Dom om, hvorvidt Parlamentarismen er den bedst egnede Regeringsform for vore politiske Forhold. Her mene vi fra vor Side at have Ret til at sige, at saadanne Erfaringer kunne efter Sagens Natur hverken gøres paa 1 eller 2 eller 3, ja, lad os sige 8 Aar, saa jeg mener, vi have Lov til at sige, at vi befinde os endnu paa Forsøgenes Stadium. Men vi finde det forklarligt, at Kronen ved hvert af de Ministerskifter, som har fundet Sted siden 1901, Ministerskiftet i 1905, da vi fik Ministeriet J. C. Christensen, Ministerskiftet i 1908, da vi fik Ministeriet Neergaard, og nu i 1909 ergaet den Vej, som den slog ind paa i 1901. Vi ere tilbøjelige til at tro efter de Erfaringer, der ere gjorte i de 8 Aar, at det sandsynligvis vil blive godtgjort, at det parlamentariske System, trods alle sine Mangler og Brøst, alligevel vil vise sig at være det eneste gennemførlige her i Danmark. Vi finde, at disse Skrøbeligheder ere traadte stærkt frem i de 8 Aar, vi have haft Lejlighed til at prøve Systemet. Og den højtærede Konseilspræsident har, i hvert Fald medens han endnu sad paa sin Plads „derovre“, været tilbøjelig til at anerkende, at netop en stor Del af den Korruption, som han nu har sat sig til Opgave at udrydde, alt det, man kalder Bensystemet, til en vis Grad hænger sammen med det parlamentariske Systems Indførelse i Danmark i 1901.

Nu, da Folketinget er opløst i 7 Mindretal, ere vi naaede ind i den mere udviklede og elastiske Fastlandsparlamentarisme, som er langt vanskeligere at haandtere end den britiske Form, og derfor mene vi, at der fremdeles er nye Erfaringer at gøre, men vi ønske ikke paa nogen Maade, at der skal vendes tilbage til det Mindretalsstyre, som herskede her i Landet.